

Hiljaista on

Työpaikoillamme lepää uskomaton määrä hiljaista tietoa kokeneiden työntekijöiden pääkopissa. Sitä on betonityöntekijällä, rakennesuunnittelijalla ja työnjohtajalla, mutta myös kirjanpitäjällä, sihteerillä ja työvaatetoimittajalla.

Muinainen tapa ottaa oppipoika siirsi mestareiden opit nuoremmille vähän kuin itsestään. Se toimi tietenkin paremmin menneessä käsityöläismaailmassa, jossa palkaksi riitti ruoka ja penkki nukkumista varten. Silti järjestelmästä voisi ottaa oppia tähänkin päivään.

Rakennusalalle eivät perinteisesti hakeudu lukuniilot vaan enemmänkin ne, jotka oppivat näkemällä ja tekemällä. Silloin myös oppimisen pitäisi tapahtua näkemisen ja tekemisen kautta. Otetaan esimerkiksi kirvesmies: hän lukee suunnitelmia ja vilkaisee joskus työselitystäkin, mutta viime kädessä hän päättää miten tekee sen tiedon pohjalta, minkä tietää toimivaksi. Samalla tavalla rakennesuunnittelijakin oppii oikeiden ratkaisujen periaatteet kokeneemalta suunnittelijalta. Jokaisen menestyneen

ammattilaisen takana on aina kokeneempia mentoreita.

Yksilöissäkin on eroa, toiset meistä pystyvät hyökkäämään uusien asioiden kimppuun avoimin mielin, vanhat asiat takaraivossa vain odottaen hyödyntämistä. Toiset taas vaativat enemmän toistoja, mutta loppu-tuloskin on sitten ihan priimaa. Hiljaisen tiedon siirto ei siis onnistu kaikkien kohdalla samoilla tavoin. Myös mestari-kisälli-oppipoika -mallin suuri ongelma oli ihmisten väliset suhteet. Niiden oli toimittava, muuten osaaminenkaan ei siirtynyt.

Taantuma on pahinta mitä hiljaisen tiedon luonnolliselle siirtymiselle voi tapahtua. Silloin kokeneet, eläkeiän ylittäneet työntekijät ajattelevat tekevänsä tilaa nuoremmille ja jäävät eläkkeelle. Hiljainen tieto jää kokonaan siirtymättä.

Paras keino hiljaisen tiedon siirtoon on pitää ikääntyvät työpaikoilla ja tukea hiljaisen tiedon siirtymistä. Jos hiljaisen tiedon haltija on häipynyt, voi olla vaikeampi saada sitä takaisin. Tekoäly voisi toimia tässäkin osana ratkaisua. Asiat, jotka voi tallentaa

puhumalla, sanallisesti, voisi säilöä tekoälyn ytimeen ja sopivan käyttöliittymän avulla vapauttaa nuoren tekijän käyttöön.

En usko, että edes rakentaessamme data-keskuksia, ymmärrämme murrosta, jonka äärellä olemme. Tekoälyn avulla pystymme ratkaisemaan vielä monta tämän hetken ongelmaa. Onko hiljaisen tiedon siirto yksi niistä? Se jää nähtäväksi. •

Auli Lastunen

Eurokoodiasiantuntija
Rakennustuoteteollisuus RTT
auli.lastunen@rakennusteollisuus.fi

Päivi Kankare